

Олена Володимирівна Попко

канд. екон. наук, доц.

ORCID 0000-0003-3356-6070,

Національний університет водного господарства
та природокористування, м. Рівне

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ КОНКУРЕНЦІЇ НА РИНКУ МОЛОКА ТА МОЛОЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Ринок не може нормально існувати без конкуренції. Існування ефективної конкуренції, яка урівноважує інтереси суб'єктів ринкових відносин, стимулює впровадження нововведень та змагання в усіх сферах діяльності, є однією з основних умов розвитку економіки України. Така конкуренція відкриває нові можливості вдосконалення виробництва, формує оптимальну структуру ринкового попиту і пропозиції, сприяє оптимізації витрат виробництва [0; 0].

Конкуренція на ринку молочної продукції є важливою передумовою його існування та розвитку, змушуючи операторів ринку впроваджувати більш ефективні способи виробництва, пропонувати нові концепції та цінові пропозиції, започатковувати роботу в нових сегментах.

Метою статті є оцінювання рівня конкуренції на ринку молока та молочної продукції України на основі індексу концентрації ринку, індексу Херфіндала-Хіршмана, показника дисперсії, індексу ентропії, кривої Лоренца.

Виклад основного матеріалу. Останніми роками для молочного ринку України є характерною нестабільність через спад молочного виробництва. На молочну галузь впливає економічна ситуація як всередині самої країни, так і на міжнародному ринку. Відповідно до даних Державної служби статистики виробництво молока в Україні у 2019 році вперше за роки незалежності опустилося нижче 10 млн тонн. В 2019 році обсяги виробництва молока скоротилися порівняно з 2018 роком на 3,5% – з 10050 тис. тонн до 9710 тис. тонн. При цьому виробництво молока в сільськогосподарських підприємствах зменшилось на 1,3%, у господарствах населення – відповідно на 4,4%. За оцінками експертів, поголів'я корів вже цього року може зменшитися на 4,1%, у тому числі: на сільськогосподарських підприємствах – на 5,9%, в господарствах населення – на 3,6% [0; 0]. Найбільш критичною є ситуація з поголів'ям корів у сільськогосподарських підприємствах. Адже 2018 року – вперше за часів незалежності України – вони продемонстрували приріст на 1,2%. Натомість у 2019 році підприємці вирізували майже 30 тис. корів, що викликає особливе занепокоєння експертів. У зв'язку зі скороченням виробництва молока відзначається зменшення обсягів його реалізації на переробні підприємства.

Закриття російського ринку підштовхнуло українських виробників до пошуку нових ринків збуту. Аналіз ринку молочних продуктів показує, що суттєво змінилися пріоритети в експорті. Тепер українські виробники більше постачають вершкове масло, технічний казеїн, сухе знежирене молоко та суху сироватку. Ці продукти мають тривалий термін зберігання, тому

їх можна експортувати на дальні відстані, у тому числі до країн Азії та Африки [0]. Позитивна динаміка розвитку глобального молочного ринку та прогнозований дефіцит молочних продуктів дає можливість вітчизняним операторам поборотися за збільшення своєї частки у світовому експорті. Зокрема, за даними аналітичної мережі IFCN [0] Україна займає 22 місце у світовому виробництві. При цьому в Україні стабільно зростає продуктивність корів – +23,4% за останні 10 років. Крім того, одним з головних «козирів» у конкурентоспроможності українських підприємств є ціна на молоко-сировину, яка на 10% нижча за середню світову, що надає привабливості харчовій продукції українських виробників на зовнішніх ринках. Вже зараз Україна займає третє місце у світі по експорту технічного казеїну, п'яте – по експорту вершкового масла, восьме – по експорту сухого знежиреного молока та сухої сироватки. Також Україна – другий найбільший постачальник масла до ЄС після Нової Зеландії [0].

Оскільки основними виробниками молока в Україні стають сільськогосподарські підприємства, вкрай важливим є правильне формування ринку молочної продукції в Україні. Однією з головних умов формування такого ринку є високий рівень конкуренції між виробниками та підтримка державою дрібних і середніх виробників.

Для оцінювання рівня конкуренції промислових виробників молочної продукції в Україні використаємо статистичні дані щодо частки основних молочних компаній України у виробництві та переробці молока в 2017 році (табл. 1) [0; 0]. Наявні статистичні дані дозволяють чисельно оцінити рівень концентрації та інтенсивність конкуренції на молочному ринку [0; 0]. Проблема полягає в тому, що детальні статистичні дані наводяться лише для десяти компаній, які займають найбільшу частку на ринку України, в той час, коли загальна кількість таких операторів перевищує 100.

Коефіцієнт ринкової концентрації CR_n для трьох, п'яти та семи найбільших промислових підприємств-виробників молочної продукції становить відповідно: $CR_3 = 48,6\%$; $CR_5 = 67,2\%$; $CR_7 = 83,5\%$.

Значення $CR_3 = 48,6\%$ означає, що долю ринку 48,6% займають три найбільші компанії – «Вінницький молокозавод», «Терра-Фуд» та «Молочний альянс». П'ять найбільших компаній, включаючи «Люстдорф» та «Данон Україна», займають 67,2% ринку, сім компаній, включаючи компанії «Вім-Біль-Данн» та «Лакталіс Україна» – 83,5% ринку виробництва молочної продукції України. Згідно зі встановленою кореляцією між індексом ринкової концентрації та індексом Херфіндала-Хіршмана (табл. 1), для вітчизня-

Розрахунок ступеня конкуренції ринку виробників молочної продукції в Україні [0; 0]

№ з/п	Компанія	Si	ННІ	Показник дисперсії	Індекс ентропії	Sn	Fn
1	Тернопільський молокозавод	0,048	0,0023	0,00027	0,145	0,048	0,100
2	Придніпровський комбінат	0,050	0,0025	0,00025	0,149	0,097	0,200
3	Лакталіс-Україна	0,068	0,0046	0,00010	0,183	0,165	0,300
4	Вімм-Біль-Данн Україна	0,081	0,0065	0,00004	0,203	0,246	0,400
5	Альянс	0,083	0,0068	0,00003	0,206	0,328	0,500
6	Данон Україна	0,090	0,0081	0,00001	0,217	0,418	0,600
7	Люстдорф	0,095	0,0091	0,00000	0,224	0,514	0,700
8	Молочний альянс	0,141	0,0200	0,00017	0,276	0,655	0,800
9	Терра-Фуд	0,169	0,0285	0,00047	0,300	0,824	0,900
10	Вінницький молокозавод	0,176	0,0310	0,00058	0,306	1,000	1,000
	ВСЬОГО	1,000	0,1193	0,00193	2,209	x	x

ного молочного ринку характерний рівень монополістичної конкуренції. За класифікацією В.Г. Шеферда отримані показники ($CR_4=58,1\%$) свідчать про низький рівень монополізації на даному ринку (конкуренція типу «домінуючі фірми», ($50\% < CR_4 < 90\%$)). Згідно з розрахунками значення дисперсії для молочного ринку складає $\sigma^2 = 0,00193$, що свідчить про високий рівень конкуренції на ньому. Отримане значення індексу ентропії ($2,209 > 2,0$) також підтверджує високий рівень конкуренції на вітчизняному молочному ринку.

Для оцінювання відношень між найбільшими операторами, які увійшли до «ядра» ринку молокопереробних підприємств в 2017 році, розрахуємо індекс Лінда. Цей індекс дасть змогу визначити, які оператори посідають домінуюче становище на ринку та формують його «ядро»: $IL_2 = 104,3\%$; $IL_3 = 75,2\%$; $IL_4 = 110,0\%$, що дозволяє стверджувати, що «ядро» ринку виробників молочної продукції України в

2017 році утворювали два найбільші оператори – «Вінницький молокозавод» та холдинг «Терра-Фуд».

Однак отримані вище результати, можуть бути недостатньо точними, оскільки при їх розрахунку ми використали лише дані про діяльність 10 найкрупніших виробників молочної продукції України. Ці підприємства постачають на ринок 55% всієї молочної продукції. Залишаються невідомими ринкові частки інших підприємств, які забезпечують 45% ринку молочної продукції.

Найбільш поширеним законом розподілу ринкових часток серед виробників є показниковий закон розподілу, згідно з яким декілька найбільших виробників володіють лівовою ринковою часткою, а набагато більша кількість виробників займають значно меншу ринкову частку. Виконане нами моделювання закону розподілу для виробників молочної продукції в Україні показало, що для них також є справедливим показниковий закон розподілу (рис. 1).

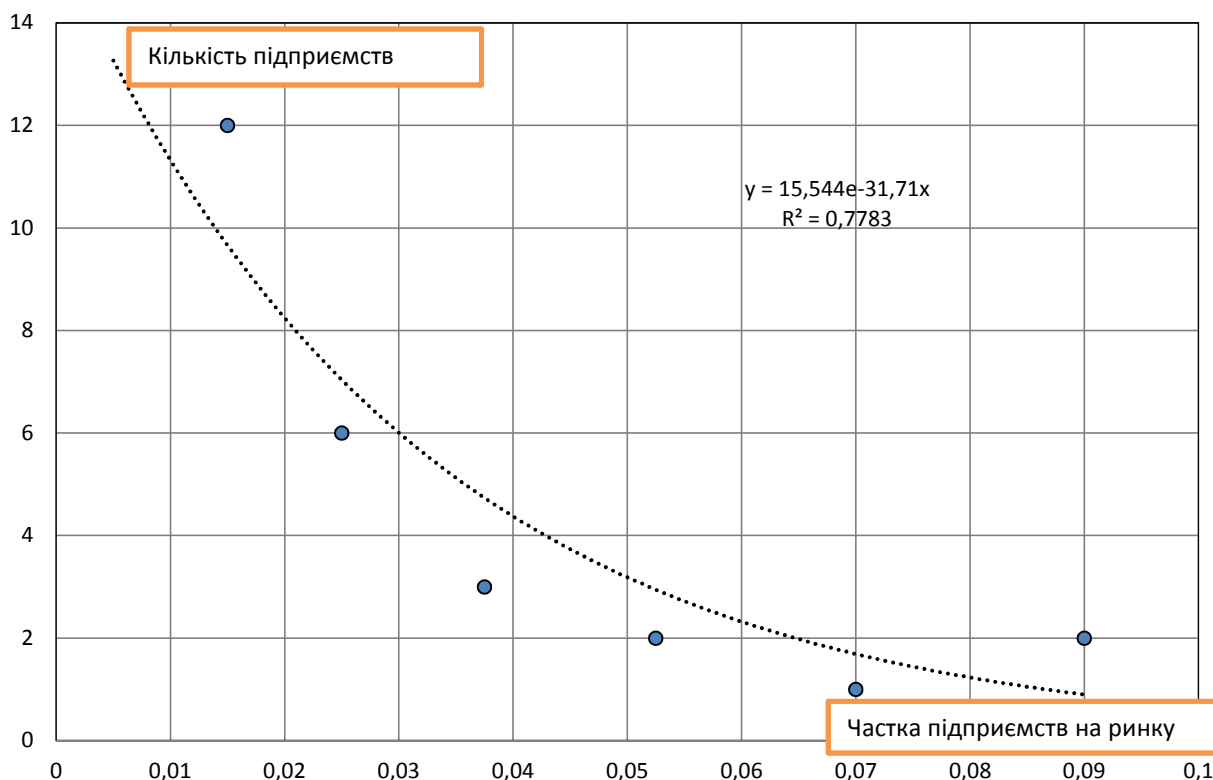

Рис. 1. Закон розподілу виробників молочної продукції в Україні

Високе значення коефіцієнта детермінації $R^2 = 0,778$ для побудованої нами моделі підтверджує цю гіпотезу. Дотримуючись вимог показникового закону розподілу, ми змогли змодельовати розподіл більш дрібних виробників молочної продукції, які забезпечують молоком 45% відсотків ринку України. Отриманий розподіл представлений у табл. 2. Для найменування змодельованих нами суб'єктів молочного ринку використані імена N11, N12, N13, ..., N48.

Виконаємо розрахунки коефіцієнта ринкової концентрації та коефіцієнтів Лінда, використовуючи змодельований нами закон розподілу ринкових часток для 48 підприємств (10 описаних статистично і 38 змодельованих). Коефіцієнт ринкової концентрації CR_n для трьох, п'яти та семи найбільших підприємств-виробників молочної продукції складе відповідно: $CR_3 = 26,5\%$; $CR_5 = 36,6\%$; $CR_7 = 45,5\%$.

Таблиця 2

Розрахунок рівня конкуренції на ринку виробників молочної продукції в Україні на основі змодельованого закону розподілу часток виробників

№ з/п	Компанія	S_i	ННІ	Показник дисперсії	Індекс ентропії	S_n	F_n	G_n
1	N 48*	0,005	0,00003	0,00025	0,0265	0,005	0,021	0
2	N 47*	0,005	0,00003	0,00025	0,0265	0,010	0,042	0,0000
3	N 46*	0,005	0,00003	0,00025	0,0265	0,015	0,063	0,0000
4	N 45*	0,005	0,00003	0,00025	0,0265	0,020	0,083	0,0000
5	N 44*	0,005	0,00003	0,00025	0,0265	0,025	0,104	0,0000
6	N 43*	0,005	0,00003	0,00025	0,0265	0,030	0,125	0,0000
7	N 42*	0,005	0,00003	0,00025	0,0265	0,035	0,146	0,0000
8	N 41*	0,005	0,00003	0,00025	0,0265	0,040	0,167	0,0000
9	N 40*	0,006	0,00004	0,00022	0,0307	0,046	0,188	0,0002
10	N 39*	0,006	0,00004	0,00022	0,0307	0,052	0,208	0,0002
11	N 38*	0,007	0,00005	0,00019	0,0347	0,059	0,229	0,0004
12	N 37*	0,007	0,00005	0,00019	0,0347	0,066	0,250	0,0004
13	N 36*	0,008	0,00006	0,00016	0,0386	0,074	0,271	0,0006
14	N 35*	0,008	0,00006	0,00016	0,0386	0,082	0,292	0,0006
15	N 34*	0,009	0,00008	0,00014	0,0424	0,091	0,313	0,0009
16	N 33*	0,010	0,00010	0,00012	0,0461	0,101	0,333	0,0012
17	N 32*	0,010	0,00010	0,00012	0,0461	0,111	0,354	0,0012
18	N 31*	0,010	0,00010	0,00012	0,0461	0,121	0,375	0,0012
19	N 30*	0,010	0,00010	0,00012	0,0461	0,131	0,396	0,0012
20	N 29*	0,010	0,00010	0,00012	0,0461	0,141	0,417	0,0012
21	N 28*	0,010	0,00010	0,00012	0,0461	0,151	0,438	0,0012
22	N 27*	0,010	0,00010	0,00012	0,0461	0,161	0,458	0,0012
23	N 26*	0,013	0,00017	0,00006	0,0565	0,174	0,479	0,0026
24	N 25*	0,015	0,00023	0,00003	0,0630	0,189	0,500	0,0036
25	N 24*	0,015	0,00023	0,00003	0,0630	0,204	0,521	0,0036
26	N 23*	0,015	0,00023	0,00003	0,0630	0,219	0,542	0,0036
27	N 22*	0,015	0,00023	0,00003	0,0630	0,234	0,563	0,0036
28	N 21*	0,015	0,00023	0,00003	0,0630	0,249	0,583	0,0036
29	N 20*	0,015	0,00023	0,00003	0,0630	0,264	0,604	0,0036
30	N 19*	0,017	0,00029	0,00001	0,0693	0,281	0,625	0,0048
31	N 18*	0,020	0,00040	0,00000	0,0782	0,301	0,646	0,0066
32	N 17*	0,020	0,00040	0,00000	0,0782	0,321	0,667	0,0066
33	N 16*	0,020	0,00040	0,00000	0,0782	0,341	0,688	0,0066
34	N 15*	0,020	0,00040	0,00000	0,0782	0,361	0,708	0,0066
35	N 14*	0,021	0,00044	0,00000	0,0811	0,382	0,729	0,0074
36	N 13*	0,023	0,00053	0,00000	0,0868	0,405	0,750	0,0088
37	N 12*	0,025	0,00063	0,00002	0,0922	0,430	0,771	0,0103
38	N 11*	0,025	0,00063	0,00002	0,0922	0,455	0,792	0,0103
39	Тернопільський молокозавод	0,026	0,00068	0,00003	0,0949	0,481	0,813	0,0111
40	Придніпровський комбінат	0,027	0,00073	0,00004	0,0975	0,508	0,833	0,0119
41	Лакталіс-Україна	0,037	0,00137	0,00026	0,1220	0,545	0,854	0,0203
42	Вім-Біль-Данн Україна	0,044	0,00194	0,00054	0,1374	0,589	0,875	0,0262
43	Альянс	0,045	0,00203	0,00058	0,1395	0,634	0,896	0,0271
44	Данон Україна	0,049	0,00240	0,00079	0,1478	0,683	0,917	0,0307
45	Люстдорф	0,052	0,00270	0,00097	0,1537	0,735	0,938	0,0334
46	Молочний альянс	0,077	0,00593	0,00315	0,1974	0,812	0,958	0,0569
47	Терра-Фуд	0,092	0,00846	0,00506	0,2195	0,904	0,979	0,0713
48	Вінницький молокозавод	0,096	0,00922	0,00565	0,2250	1,000	1,000	0,0752
	Разом	1,000	0,04236	0,02152	3,4886	x	x	0,4680

* Ринкові частки для N11-N48 змодельовано нами.
Інші дані взято з джерела [0].

Значення $CR_3 = 26,5\%$ означає, що долю ринку 26,5% займають три найбільші молочні компанії – «Вінницький молокозавод», «Терра-Фуд» та «Молочний альянс». П'ять найбільших компаній займають 36,6% ринку, сім компаній – 45,5% ринку виробництва молочної продукції України. Згідно отриманих в табл. 2 даних, маємо рівень досконалої конкуренції. Оскільки всі розраховані коефіцієнти за класифікацією В.Г. Шеферда не перевищують 50%, то можна стверджувати про відсутність монополії та високий рівень конкуренції на даному ринку. Отриманий висновок відрізняється від попереднього висновку, згідно з яким для молочного ринку України в цілому є характерною монополістична конкуренція. Якщо врахувати той факт, що при моделюванні ми знехтували компаніями, чия ринкова частка є меншою від 0,5%, то висновок щодо високого рівня конкуренції на ринку молочної продукції буде ще більш переконливим.

Для оцінки відношень між найбільшими операторами, які входять у «ядро» ринку операторів-виробників молочної продукції, використовуємо індекс Лінда. При цьому отримуємо: $IL_2 = 104,3\%$; $IL_3 = 75,2\%$; $IL_4 = 110,0\%$. Ці результати співпадають з отриманими вище. Оскільки друге значення є меншим від першого, а третє – більшим від другого, це дозволяє стверджувати, що «ядро» ринку виробників молочної продукції України утворюють дві найбільші фірми – «Вінницький молокозавод» та «Терра-Фуд».

Для того, щоб оцінити розподіл «ринкової влади» між усіма суб'єктами даного ринку, розрахуємо індекс Херфіндала-Хіршмана, який становить $HHI = 424$ ($HHI < 1500$). Відповідно до отриманих значень, сформуємо висновок, що досліджуваний нами ринок є ринком досконалої конкуренції. Таким чином, ми підтвердили висновок, отриманий за значенням коефіцієнта ринкової концентрації.

Розрахунок максимально можливої частки найбільших виробників молочної продукції України

Значення ННІ	Мінімально можлива кількість учасників ринку (тип ринку)	Максимально можлива частка найбільших продавців, %			
		CR_1	CR_2	CR_3	CR_4
500	20 (ринок досконалої конкуренції)	22	31	39	44

Для більш глибокої оцінки нерівномірності розподілу часток ринку використовуємо такі показники, як індекс дисперсії ринкових часток та коефіцієнт ентропії. При цьому індекс дисперсії склав $\sigma^2 = 0,00045$. Отриманий результат свідчить про те, що ринок виробників молочної галузі є низькодисперсним. Це означає наявність достатньо сильної конкуренції та відсутність домінування однієї чи двох операторів. Коефіцієнт варіації для даного ринку становить: $V = 102\%$, що свідчить про високу неоднорідність ринку виробників молочної продукції – на ньому присутні як крупні оператори-лідери, так і середні та дрібні фірми. Значення ентропії ринкових часток підприємств відповідно складе: $E = 3,49$ ($E > 2,0$). Згідно із класифікацією, наведеною вище, отриманий результат свідчить про високий рівень конкуренції на даному ринку.

Для визначення рівня монопольної влади операторів молочного ринку використовуємо такі інструменти, як коефіцієнт Джині та криву Лоренца. Значення коефіцієнта Джині за попередніми розрахунками склав $G = 0,47$.

Криву Лоренца для ринку виробників молочної продукції України наведено на рис. 2.

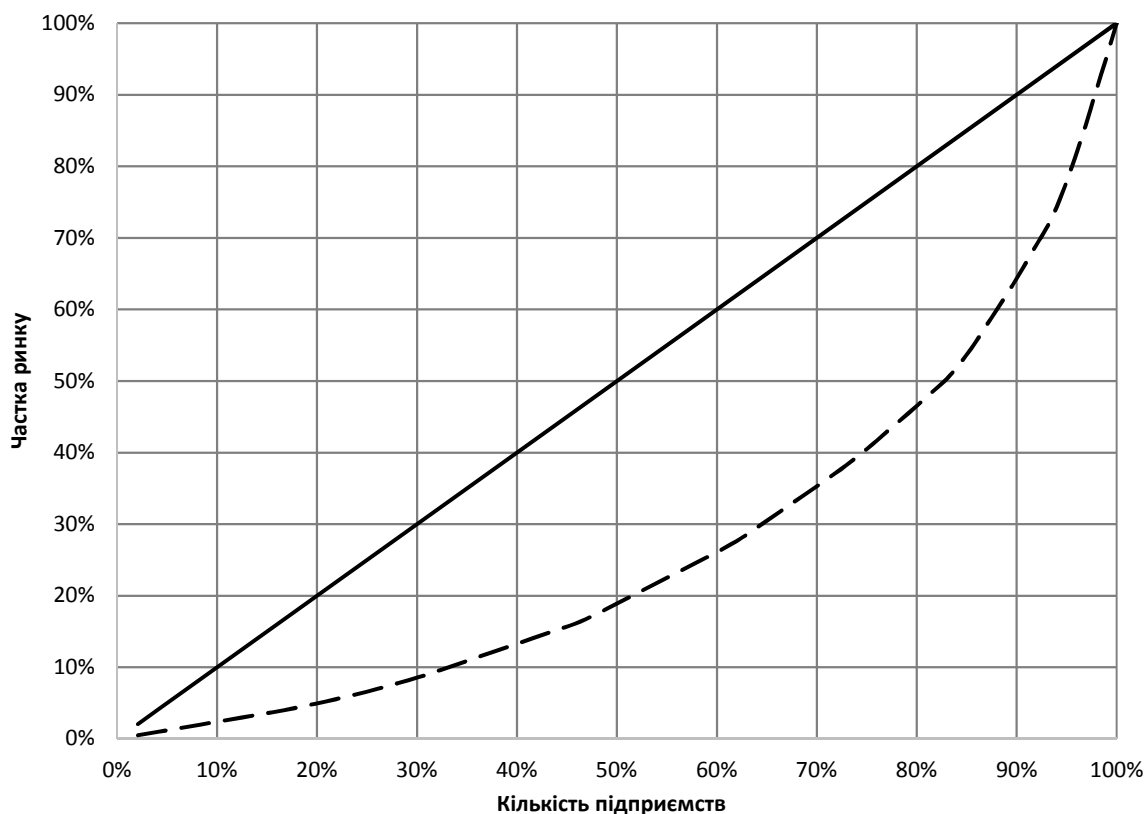

Рис. 2. Крива Лоренца (штрихова лінія) для ринку виробників молочної продукції України

Отримане значення коефіцієнта Джині свідчить про значну диференціацію часток молочного ринку, якими володіють різні оператори та, відповідно, про значну диференціацію у їх доходах.

Висновки. Оцінювання рівня монополізації молочного ринку України на основі індексу концентрації ринку, індексу Херфіндала-Хіршмана, показника дисперсії, індексу ентропії, кривої Лоренца дозволило систематизувати сукупність операторів молочного ринку та дало змогу з'ясувати частку охоплення ними вітчизняного ринку переробки молока та виробництва молочної продукції. Таким чином, результати дослідження дозволяють стверджувати, що ринок виробництва молочної продукції в Україні є висококонкурентним, що є позитивним фактором для подальшого становлення даного ринку. Найбільші три оператори ринку («Вінницький молокозавод», «Терра-Фуд» та «Молочний альянс») у 2017 році переробляли 26% молока, яке надходило на ринок. У 2018 році цей відсоток збільшився до 34%. Рівень монополізації на ринку виробників молочної продукції України дедалі зростає. Однак, незважаючи на це, рівень конкуренції на цьому ринку залишається достатньо високим.

Список використаних джерел

1. Безхлібна А.П. Аналіз підходів до визначення факторів регіональної конкурентоспроможності. *Вісник економічної науки України*. 2018. № 2 (35). С. 18–22.
2. Виробництво молока в Україні опускається до рекордно низької позначки. *Infoindustria* : веб-сайт. URL: <https://www.infoindustria.com.ua/virobnictvo-moloka-v-ukra%D1%97ni-opuska%D1%94tsya-do-rekordno-nizko%D1%97-poznachki> (дата звернення: 25.04.2018).
3. *Вісник молочників*. 2018. URL: <http://www.ukrmolprom.kiev.ua/ua/analitika/shchomisyachna-analitika/category2018> (дата звернення: 05.06.2019).
4. Інформаційно-аналітичний звіт по ринках молока 2018 року. *Рада з питань експорту продовольства*: веб-сайт. URL: <http://ukrainian-food.org/uk/post/ricnij-zvit-po-rinkam-moloka-2018-roku> (дата звернення: 04.04.2019).
5. Кондратенко О.О., Першень Н.А. Формування конкурентних переваг аграрних підприємств в сучасних умовах господарювання. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 1 (36). С. 44–48.
6. Окрепкий Р. Б., Мигаль О. Ф. Методичні аспекти використання кількісних індикаторів концентрації товарного ринку та ступеня його монополізації. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. Т. 1. №4. С. 81–88.
7. Статистичний довідник Агробізнес України 2018. *Агробізнес України* : веб-сайт. URL: <https://agri-businessinukraine.com/the-infographics-report-ukrainian-agribusiness-2018> (дата звернення: 14.11.2019).
8. ТОП-10 производителей молочной и молоко-содержащей продукции 2017. *Latifundist* : веб-сайт. URL: <https://latifundist.com/rating/top-10-proizvoditelej-molochnoj-i-molokosoderzhashchej-produktsii-2017> (дата звернення: 01.03.2020).
9. Хомюк Н. Л., Грицюк П. М. Математичне моделювання структурних змін у населенні України на сільських територіях. *Сталій розвиток економіки*. 2019. № 3 (44). С. 98–104.
10. Infagro. URL: <https://infagro.com.ua/ryinok-masla-i-spredov-2018> (accessed 04.09.2019).
11. International Farm Comparison Network. URL: <https://ifcdairy.org> (accessed 01.11.2018).

References

1. Bezkhlibna A.P. (2018). Analysis of Approaches to Determination of Regional Competitiveness Factors. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 2 (25), pp. 18–22 [in Ukrainian].
2. Vyrobnystvo moloka v Ukraini opuskaietsia do rekordno nyzkoi poznachky [Milk production in Ukraine is falling to a record low]. *infoindustria.com.ua*. Retrieved from <https://www.infoindustria.com.ua/virobnictvo-moloka-v-ukra%D1%97ni-opuska%D1%94tsya-do-rekordno-nizko%D1%97-poznachki> [in Ukrainian].
3. Bulletin of milkmen. (2018). *ukrmolprom.kiev.ua*. Retrieved from <http://www.ukrmolprom.kiev.ua/ua/analitika/shchomisyachna-analitika/category2018> [in Ukrainian].
4. Informatsiino-analitychnyi zvit po rynkakh moloka 2018 roku [Information and analytical report on milk markets in 2018]. *Food Export Council. ukrainian-food.org*. Retrieved from <http://ukrainian-food.org/uk/post/ricnij-zvit-po-rinkam-moloka-2018-roku> [in Ukrainian].
5. Kondratenko O., Pershen N. (2019). Formation of competitive advantages of agricultural enterprises in modern economic conditions. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 1 (36), pp. 44–48 [in Ukrainian].
6. Okrepkyi R. B., Myhal O. F. (2016). Metodichni aspekty vykorystannia kilkisnykh indykatoriv konsentratsii tovarnoho rynku ta stupenia yoho monopolizatsii [Methodical aspects of using quantitative indicators of commodity market concentration and the degree of its monopolization]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky – Ukrainian Journal of Applied Economics*, Vol. 1, No 4, pp. 81–88 [in Ukrainian].
7. Statistical reference book Agribusiness of Ukraine 2018. *agri-businessinukraine.com*. Retrieved from <https://agri-businessinukraine.com/the-infographics-report-ukrainian-agribusiness-2018> [in Ukrainian].
8. TOP-10 manufacturers of dairy and milk-containing products 2017. *Latifundist*. Retrieved from <https://latifundist.com/rating/top-10-proizvoditelej-molochnoj-i-molokosoderzhashchej-produktsii-2017> [in Russian].
9. Khomiuk N. L., Hrytsiuk P. M. (2019). Matematychnе modeliuвання strukturnykh zmin u naseleenni Ukrainy na silskykh terytoriiakh [Mathematical modeling of structural changes in the population of Ukraine in rural areas]. *Stalyi rozvytok ekonomiky – Sustainable economic development*, 3 (44), pp. 98–104 [in Ukrainian].
10. Infagro. Retrieved from <https://infagro.com.ua/ryinok-masla-i-spredov-2018>.
11. International Farm Comparison Network. Retrieved from <https://ifcdairy.org>.

Стаття надійшла до редакції 30.03.2020
Прийнято до друку 14.04.2020

Формат цитування:

Попко О. В. Методичні підходи до оцінювання рівня конкуренції на ринку молока та молочної продукції України. *Вісник економічної науки України*. 2020. № 1 (38). С. 183–187. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).183-187](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).183-187)

Popko O. V. (2020). Methodical approaches to the evaluation of the competition level of the milk and milk products of Ukraine. *Visnyk ekonomichnoi nauky Ukrainy*, 1 (38), pp. 183–187. doi: [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1\(38\).183-187](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2020.1(38).183-187)